

Türkiye’de Öğretim Programlarında “Öğrenmeyi Öğrenme” Yetkinliğinin Yeri ve Önemi

The Place and Importance of “Learning to Learn” Competency in Teaching Programs in Türkiye

Elif BAKAR

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve
Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara,
Türkiye

ÖZ

Değişim ve yeniliklerin yaşamın vazgeçilmez bir özelliği haline geldiği ve salgın gibi yaşanan olayların etkisini tüm dünyada güçlü bir şekilde gösterdiği günümüzde derslerin, öğrencilerin değişen çağa uyumlarını sağlayabilecek niteliğe sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda araştırmada, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alan sekiz anahtar yetkinlikten biri olan “öğrenmeyi öğrenme” yetkinliğinin ilköğretim kurumlarında (ilkokul ve ortaokullarda) okutulmakta olan zorunlu derslerin öğretim programlarındaki kazanımlarla ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Doküman inceleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışmada, araştırma kapsamında incelenen derslere ait öğretim programları üzerinden tarama yapılmıştır. Bunun için Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı internet adresinde yayınlanan beden eğitimi ve oyun; beden eğitimi ve spor; bilişim teknolojileri ve yazılım; fen bilimleri; görsel sanatlar; hayat bilgisi; insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi; matematik; müzik; sosyal bilgiler; T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük; teknoloji ve tasarım; trafik güvenliği; Türkçe derslerine ait öğretim programları incelenmiştir. Öğretim programlarındaki her bir kazanımın kapsamı, araştırma kapsamında oluşturulan ve öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle ilişkili olan *özgün/eleştirel düşünme, iletişim, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, araştırma/sorgulama, öz yönetim, öz denetim, plan yapma, farkındalık, yaratıcılık/yenilik* analiz birimleri doğrultusunda analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretim programlarında “öğrenmeyi öğrenme” yetkinliğine her ders bazında yer verildiği ve bu yetkinlik alanında *farkındalık, özgün/eleştirel düşünme ve karar verme* becerilerinin ağırlıklı olarak daha ön planda yer aldığı tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen bulgular yorumlanarak eğitim uygulayıcılarına rehberlik edecek kapsamlı öneriler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenmeyi öğrenme, öğretim programı, yetkinlik

ABSTRACT

In today’s world where changes and innovations have become an indispensable feature of life and events like the pandemic have strongly affected the whole world, school subjects should have the quality to enable students to catch up with the age. In this context, the aim of the research is to reveal the relationship between the objectives in the curricula of compulsory school subjects taught in primary education level (primary and middle schools) and “learning to learn” competence, which is one of the eight key competences in the Turkish Qualifications Framework. A descriptive survey model was used in the research. This study was carried out using the document review method, and a review was conducted on the curricula of the school subjects analyzed within the scope of the research. For this purpose, the curricula of physical education and games, physical education and sports, information technologies and software, science, visual arts, life science, human rights, citizenship and democracy, mathematics, music, social studies, history of Turkish revolution and Kemalism, technology and design, traffic safety and Turkish courses published on the website of the Ministry of National Education Board of Education were studied. The extent of each objective in the curricula was analyzed in line with the *unique/critical thinking, communication, problem solving, decision making, curiosity/interest, observing, searching/questioning, self-management, self-control, planning, awareness, creativity/innovation* analysis units that were created as part of the research and correlated with “learning to learn” competence. Findings revealed that “learning to learn” competence is included in the curriculum of each school

Geliş Tarihi/Received: 05.02.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 16.01.2023

Yayın Tarihi/Publication Date: 08.09.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Elif BAKAR

E-mail: elifbakar@gmail.com

Cite this article as: Bakar, E. (2023). Türkiye’de öğretim programlarında “öğrenmeyi öğrenme” yetkinliğinin yeri ve önemi. *Educational Academic Research*, 50, 104-116.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

subject and “awareness, unique/critical thinking and decision making” skills are predominant in the foreground in this competence area. The findings obtained from this study were interpreted and comprehensive suggestions were made to guide the education practitioners.

Keywords: Competence, learning to learn, teaching programme

Giriş

Dünyanın sürekli gelişip değişmesinin bir sonucu olarak insanların ihtiyaçları da değişmekte ve buna bağlı olarak sahip olduğu becerilerin de değişmesi ve gelişmesi beklenmektedir. Bu çağın gerektirdikleri doğrultusunda bireylerin 21. yüzyıl becerilerinden özgün, yaratıcı ve eleştirel düşünme, etkili iletişim kurma, iş birliği yapma, problem çözme, karar verme, zaman yönetimi gibi çok çeşitli becerilere sahip olmasına ihtiyaç bulunmaktadır (Barası & Erdamar, 2021). Dolayısıyla gittikçe daha karmaşık hale gelmeye başlayan yaşam ve çalışma koşullarına hazırlanan öğrenciler için; öğrenme ve yenilik becerilerine olan ilgi artmakta olup geleceğe hazırlanmada bahsi geçen beceriler önemini korumaktadır (Gelen, 2017).

Diğer taraftan küreselleşme ve teknolojideki gelişimle birlikte eğitimde yeni zorluklar ve fırsatlar ortaya çıkmaktadır. Yenilenen, değişen ve gelişen bilgi birikimi “yaşam boyu eğitim” kavramını gündeme getirmekte ve bu durum yaşam boyu öğrenen bireylerin eğitimle ilgili konularda daha çok gündeme gelmesine sebep olmaktadır (Hautamäki ve ark., 2022; Meydan, 2010). Öğrenme merkezli eğitimde öğrencinin kendini sürecin bir uzantısı olarak hissetmesi sağlanarak öğrenci, sürekli yeniden düşünmeye yönlendirilmekte ve böylece sürdürülebilir öğrenme gerçekleşmektedir. Çünkü öğrenme, sadece öğretmenin anlatımına bağlı olmayıp aynı zamanda öğrenenin ilgi duymasını, gereksinimlerini karşılamasını, merak etmesini, farkındalığını ve sosyo-kültürel birikimlerini gerektiren bir süreçtir. (Aydın, 2015).

Öğrenmeyi öğrenme yetkinliği yaşam boyu ihtiyaç duyulan bir yetkinlik olmakla birlikte bazı dönemlerde önemi daha belirgin hale gelebilmektedir. Örneğin tüm dünyayla birlikte Türkiye’de pek çok alanda değişim ve dönüşümün ortaya çıkmasına sebep olan koronavirüs (Covid-19) salgını, eğitim alanında da etkisini göstermiştir. Bu süreç eğitimin her seviyesinde, eğitimcilere yüz yüze eğitimi çevrim içi öğrenmeye dönüştürme zorunluluğunu yaşatmıştır (McQuirter, 2020). Buna bağlı olarak eğitim teknolojilerinin kullanımı, uzaktan eğitimde eş zamanlı veya zaman-sız öğrenme etkinliklerinin dengelenmesi, sürece bağlı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına ağırlık verilmesi, dijital yeterlilikler ve etik gibi konular bir kültür geliştirilmesini gerekli kılacak şekilde karşımıza çıkmaktadır (Bozkurt, 2020). Öğretmenler ve öğrenciler, öğrenme sürecinde ortaya çıkabilen eksiklik durumunu telafi etmek için esnek yollar aramaya devam edecektir (Daniel, 2020). Bu süreçte ortaya çıkan bir gerçek de uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin kendi öğrenmesinden sorumlu olmasıdır. Dolayısıyla bu sorumluluk, öğrencinin öğrenmeyi öğrenme yetkinliğini geliştirmektedir (Başaran ve ark., 2020). Bunun için öğrenenlere seçim ve esneklik hakkı tanıyarak becerilerini geliştirmelerini sağlayan ve soran, sorgulayan, araştıran, öz-yönetim becerilerine sahip olan ve eleştirel bakış açısı geliştirmelerini destekleyen eğitim süreçleri tasarlanmalıdır (Bozkurt, 2020). Çünkü öğrenmeyi öğrenme, geleceğin toplumunda ihtiyaç duyulan beceri, tutum ve yetkinliklerin bütün çocuklar tarafından edinimini artırmak için yeni eğitimsel uygulamalara potansiyel sunmaktadır (Hautamäki ve ark., 2022).

Eğitim süreçleri konusundaki tartışmalar genellikle müfredat çalışmalarının merceğinde dikkate alınmaktadır. Bir müfredat amaç, içerik, yaklaşım ve değerlendirme olmak üzere dört unsura ilişkin bir planlama şeklinde tanımlanabilir ve müfredat çalışmaları perspektifinden eğitimi düşünmek önemlidir (Cahapay, 2020). Öğrencilerin 21. yüzyılda gerekli olan yaşam becerilerini kazanmasını ya da geliştirmelerini sağlamak için öğretmenlerin müfredatla ilişkili yaşam becerileri hakkında farkındalığını artırmak elzemdir (Erduran Avcı & Kamer, 2018). Becerilere yönelik öğretim programlarındaki ya da materyallerindeki kazanımları inceleyen çok sayıda çalışma (Atlı, 2019; Kayhan ve ark., 2019; Pala, 2020; Yalçın & Işık, 2019; Yüksel & Taneri, 2020 gibi) bulunmaktadır. Çünkü öğrenme çıktılarında yüksek düzeyde kalite için yapılan eğitim reformlarında, öğretim programları, işin temeli olarak kabul edilmektedir (Meleta & Zhang, 2017).

Türkiye’de ilkököl ve ortaokullarda uygulanmakta olan zorunlu derslerin öğretim programlarında Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (2016) esas alınmıştır. Bu çerçevede yer alan yetkinlikler (1) ana dilde iletişim, (2) yabancı dillerde iletişim, (3) matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, (4) dijital yetkinlik, (5) öğrenmeyi öğrenme, (6) sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, (7) inisiyatif alma ve girişimcilik ve (8) kültürel farkındalık ve ifade olarak belirlenmiştir. Bu yetkinliklerden *öğrenmeyi öğrenme yetkinliği* için bireyin öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olması, kendi öğrenmesini takip etmesi, zamanı ve bilgisini yönetmesi, öğrenmede ısrarcı olması, öğrenme sırasında karşılaşılan zorluklarla başa çıkabilmesi ve bu esnada rehberlik alması gibi beceriler öne çıkmaktadır (Yurtseven Avcı & Seçkin Kapucu, 2020).

Türkiye’de uygulanan öğretim programları üzerine öğrenmeyi öğrenme konusunda yapılan çalışmalardan, öğrencinin okul ortamında olmadan kendi kendine öğrenmesiyle öğrenmeyi öğrenme becerisinin öneminin daha da arttığını ifade eden Barası ve Erdamar’a (2021) göre, ortaokul Türkçe dersi öğretim programında özellikle hesap verebilirlik, öğrenmeyi öğrenme, liderlik ve sorumluluk, öz-yönetim gibi önemli beceriler çok az yer almaktadır. Diğer taraftan Erdamar ve Barası’nın (2021) yaptığı araştırmada ise Türkçe Dersi Öğretim Programı 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmiş ve öğrenmeyi öğrenme becerisinin, eğitim öğretim süreçlerinde ve ölçme değerlendirmede en çok yer verilen beceriler arasında bulunduğu ifade edilmiştir. Sosyal bilgiler dersine yönelik Altay (2021) tarafından yapılan araştırmada ise Türkiye ile Estonya’nın sosyal bilgiler öğretim programları amaç, yeterlilikler, beceriler, ölçme değerlendirme ve içerik boyutları ile karşılaştırılmıştır. Her iki ülkenin sosyal bilgiler programlarının benzer yönleri olmakla birlikte aralarında önemli farklılıklar olduğu tespit edilen çalışmada öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin iki ülkenin programında da yer aldığı belirtilmiştir.

Sağlıktan eğitime, alışverişten banka işlemlerine kadar hayatımızın hemen hemen her alanına etki eden dijitalleşmenin kaçınılmaz hale geldiği günümüzde esnek uygulamalara imkân verilmesi ve buna bağlı olarak da bireysel gelişim ve farklılıklar doğrultusunda öğrenme etkinliklerinin planlanması bir

zorunluluk haline gelmeye başlamıştır. Bu nedenle öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin Türkiye'deki öğrencilere kazandırılacağı en etkin dönem, öğrenim sürecinin temel düzeyi olan ilköğretim düzeyidir. Bu nedenle ilköğretim dönemini oluşturan ilkokul ve ortaokulda öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin derslerin öğretim programlarında bulunup bulunmadığını belirlemek önemlidir. Çünkü öğretmenler dersleri öğretim programlarına göre uygulamakta, ders kitapları da bu doğrultuda hazırlanmaktadır. Sadece bir dersle sınırlı olmayan ve ilkokul ile ortaokul döneminin tamamını kapsayan bütüncül bir yaklaşımla konunun ele alınması, bu yetkinliğe öğretim programları temelinde müfredatta verilen yeri göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Yapılan alan araştırması sırasında okutulan derslerin tamamını ele alan ve bu bakımdan dersler bazında bütüncül olarak değerlendirme yapan bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu bağlamda "Türkiye'de ilköğretim düzeyinde öğretim programlarındaki öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin kazanımlarla ilişkisi nasıldır?" sorusu araştırmanın amacını oluşturmakta olup ilkokul ve ortaokullarda okutulan zorunlu derslerin öğretim programlarındaki kazanımlarda bu yetkinliğin ele alınıp alınmadığı incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilerek eğitim politikalarına yön vermek amaçlanmıştır. Dolayısıyla araştırmadan elde edilen veriler ışığında yapılan önerilerle öğretmenlerin gelecek odaklı bir eğitim anlayışı ile öğrencilerin gelişim dönemlerine uygun şekilde rehberlik etmelerine katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, ilkokul ve ortaokullarda okutulan zorunlu derslerin öğretim programları öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında incelenmiştir. Bunun için nitel araştırma yöntemi uygulanmış olup veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen, olay veya olgular hakkında, bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar ve eğitim ile ilgili araştırmalarda müfredat veri kaynağı olarak kullanılabilir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu bağlamda araştırma kapsamında Türkiye'de ilkokul ve ortaokullarda uygulanmakta olan haftalık ders çizelgesinde (TTKB, 2020) yer alan zorunlu derslerden beden eğitimi ve oyun; beden eğitimi ve spor; bilişim teknolojileri ve yazılım; fen bilimleri; görsel sanatlar; hayat bilgisi; insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi; matematik; müzik; sosyal bilgiler; T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük; Teknoloji ve Tasarım; Trafik Güvenliği; Türkçe derslerine ait 2018 yılında güncellenmiş olup 2021-2022 eğitim öğretim yılında uygulanmaya devam eden öğretim programları "öğrenmeyi öğrenme" yetkinliği açısından incelenmiştir. Görüşleri alınmak üzere araştırmaya katılan uzmanlar arasında yabancı dil ile din kültürü ve ahlak bilgisi alanındaki uzmanların bulunmaması nedeniyle, bu dersler zorunlu dersler arasında yer almakla birlikte, çalışma kapsamı dışına bırakılmıştır.

Araştırma kapsamında veriler toplanmadan önce alan yazın taraması yapılmıştır. "Öğrenmeyi öğrenme" yetkinliğinin derslerin öğretim programlarındaki kazanımlarla ilişkisini belirleyebilmek için bu yetkinliği tarif eden analiz birimleri, Voogt ve Roblin (2010) tarafından 21. yüzyıl becerilerine ilişkin yapılan sınıflandırma dikkate alınarak, *özgün/eleştirel düşünme, iletişim, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, araştırma/sorgulama, öz yönetim, öz denetim, plan yapma, farkındalık, yaratıcılık/yenilik* şeklinde belirlenmiş ve derslerin öğretim programları bu analiz birimleri doğrultusunda incelenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin ilkokul ve ortaokullarda okutulan zorunlu derslerin öğretim programlarında ele alınma durumunu belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma sırasında doküman incelemesi yönteminin aşamaları (Yıldırım & Şimşek, 2021) uygulanarak öncelikle incelenen derslerin öğretim programlarına Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın internet sayfasından (TTKB, 2021) ulaşılmıştır. Daha sonra tüm derslerin öğretim programları için dokümanların içeriklerini anlama boyutunda kapsamlı okumalar gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında oluşturulan analiz birimleri doğrultusunda öğretim programlarındaki kazanımlar tek tek ele alınıp kazanımın analiz birimlerinden hangisi kapsamında ele alınabileceğine yönelik değerlendirme yapılmış, detaylı notlar alınmış ve çalışma sürecinde araştırmacı tarafından tekrar kontrolleri gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi yapılırken araştırmacının başında oluşturulan analiz birimlerine göre verilerin özetlenmesi, yorumlanması sırasında doğrudan alıntılara da bulgular bölümünde yer verilmiştir.

Doküman incelemesi yoluyla toplanmış olan yazılı durumdaki verilerin belirli şartlardan geçerek rakamlara dönüştürülmesi ile nitel veriler nicel olarak değerlendirilebilmektedir. Nitel verilerin sayısal verilere dönüştürülmesinde yüzdelik hesaplamalardan yararlanıldığı (Yıldırım & Şimşek, 2021) bilinmektedir. Bu nedenle çalışma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için kazanımların toplam kazanımlara oranı frekans ve yüzde değerleri hesaplanarak dersler ve sınıflar bazında ayrı tablolar halinde sunulmuştur.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

İlköğretim düzeyindeki derslerin içeriğini oluşturan öğretim programlarında öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin ele alınma durumunu belirlemek amacıyla doküman incelemesi yoluyla nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda güvenilirliği artırmak için birçok yöntem bulunmakta olup bunlardan biri üye kontrolüdür (Büyükoztürk ve ark., 2022). Buna göre çalışmada kullanılan analiz birimlerinin belirlenmesi aşamasında, incelenen her ders için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan öğretim programı ve materyallerine yönelik hazırlık, güncelleme, inceleme ve değerlendirme çalışmalarına katılmış olan birer alan uzmanından araştırılan konuya yönelik kodlar oluşturması istenmiştir. Araştırmacı ile uzmanlar tarafından oluşturulan kodlamalarda "görüş birliği" ile "görüş ayrılığı" olanlar belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan bu birimlerin güvenilirliğini anlamak için Miles ve Huberman'ın (1994) geliştirdiği hesaplama formülü kullanılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesi hesaplanarak elde edilen %81,9'luk oranla kodların bu araştırma için güvenilir olduğunun belirlenmesi neticesinde inceleme bu kodlar üzerinden belirlenen analiz birimlerine göre yapılmıştır.

Nitel araştırmalarda güvenilirliği sağlamanın bir diğer yolu araştırmacının her bir aşamasının ve izlenen yolun detaylı bir şekilde açıklanması (Büyükoztürk ve ark., 2022) olduğundan bu araştırmaya yönelik yapılan detaylı açıklamaların yanı sıra incelenen dokümanlar kaynakça bölümünde ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Ayrıca incelenen öğretim programları Millî Eğitim Bakanlığı'nın resmi internet adresinden (<http://mufredat.meb.gov.tr>) edinildiği ve Kurum yetkilileriyle yapılan görüşmeler neticesinde son güncel versiyonları olduğu anlaşıldığından, dokümanların geçerli ve güvenilir oldukları kabul edilmiştir.

Diğer taraftan araştırmanın iç geçerliği için araştırmacının yansız ve ön yargılarından uzak şekilde çalışmayı yapması gerektiğinden

Tablo 1.

Beden Eğitimi ve Oyun Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	ölgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Sınıf	3	12,5	1	4,2	1	4,2	2	8,3	2	8,3	2	8,3	-	-	3	12,5	3	12,5	1	4,2	4	16,7	1	4,2
2. Sınıf	3	10,7	2	7,2	-	-	3	10,7	4	14,3	3	10,7	1	3,6	3	10,7	1	3,6	-	-	3	10,7	1	3,6
3. Sınıf	4	13,8	1	3,5	1	3,5	5	17,3	3	10,4	2	6,9	1	3,5	5	17,3	2	6,9	-	-	4	13,8	3	10,4
4. Sınıf	7	28	2	8	1	4	6	24	6	24	4	16	4	16	6	24	3	12	4	16	6	24	5	20

çalışılan konu üzerinde uzun süren ve detaylı şekilde tutulan notlar yoluyla (Büyüköztürk ve ark., 2022) verilerin tekrar kontrolleri yapılmıştır. Dış geçerlik ise sonuçların genellenebilirliğine bağlı olduğundan karşılaştırılabilirlik kavramı bu tür araştırmalarda kullanılmakta olup (Büyüköztürk ve ark., 2022) öğretim programlarının herkesin erişim kolaylığında olması ve ayrıca elde edilen verilere yönelik örnek kazanım ifadelerinin programda geçtiği şekilde aktararak objektif bir şekilde paylaşılması yoluyla karşılaştırılabilirliğe imkân veren bir yol izlenmiştir. Kazanımların analizi yapılırken araştırmadaki analiz birimlerinin özellikle “öğrenmeyi öğrenme” yetkinliği ile ilişkili anlamı esas alınarak değerlendirme yapılmıştır.

Ayrıca bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Çalışma sistematik alan yazın taraması, doküman inceleme çalışması olduğu için Etik Kurul İzni alınmasını gerektiren çalışmalar grubunda yer almamaktadır. Bu nedenle Etik Kurul İzni beyan edilmemiştir.

Bulgular

Bu araştırmada, Türkiye’de ilkököl ve ortaokullarda okutulmakta olan beden eğitimi ve oyun; beden eğitimi ve spor; bilişim teknolojileri ve yazılım; fen bilimleri; görsel sanatlar; hayat bilgisi; insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi; matematik; müzik; sosyal bilgiler; T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük; teknoloji ve tasarım; trafik güvenliği; Türkçe derslerine ait öğretim programları “öğrenmeyi öğrenme” yetkinliği açısından incelenmiştir. Araştırma için oluşturulan *ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, araştırma/sorgulama, öz yönetim, öz denetim, plan yapma, farkındalık, yaratıcılık/yenilikçilik* analiz birimleri doğrultusunda yapılan incelemeden elde edilen veriler her bir ders için ayrı tablolarda ve sınıflar bazında gösterilmiştir. Tabloların oluşturulması sırasında bir kazanımın bir veya birden fazla analiz birimiyle ilişkili olabilmesi durumu göz önünde bulundurulurken her bir kazanım için analiz birimleri ayrı ayrı değerlendirilmiş ve ilişkili olanların frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Bulguların sunulması sırasında analiz birimlerinin sınıflar bazında açıklanması çok detay olacağından öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle ilişkili kazanım sayıları ve oranlarının toplamı üzerinden yapılan sıralamaya yer verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde ilkököl 1–4. sınıflarda işlenmekte olan beden eğitimi ve oyun dersi için öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında sırasıyla *farkındalık, ölgün/eleştirel düşünme, öz yönetim, karar verme, merak/ilgi duyma, yenilikçilik/yaratıcılık, gözlem yapma, öz denetim, sorgulama/araştırma, iletişim, plan yapma ve problem çözme* becerilerine kazanımlarda yer verildiği, ilkököl 2. sınıfta *iletişim ve plan yapma*, 3. sınıfta ise *plan yapma* becerileriyle doğrudan ilişkili kazanımların bulunmadığı görülmektedir.

İlkököl 1. sınıftaki “BO.1.1.3.1. Temel hareketleri yaparken dengesini sağlamak için stratejiler geliştirir.” kazanımı araştırma kapsamındaki *karar verme, gözlem yapma, öz yönetim, öz denetim, farkındalık*, analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 2. sınıftaki “BO.2.1.3.1. Oyunda basit stratejileri ve taktikleri kullanır.” kazanımı araştırma kapsamındaki *karar verme, gözlem yapma, farkındalık, öz yönetim* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 3. sınıftaki “BO.3.2.2.12. Oyunlarda karşılaştığı problemlere çözümler önerir.” kazanımı *ölgün/eleştirel düşünme, problem çözme, gözlem yapma, karar verme, farkındalık yenilikçilik/yaratıcılık* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 4. sınıftaki “BO.4.2.2.9. Oyun ve fiziki etkinliklerde karşılaştığı problemleri çözer.” kazanımı *ölgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme sorgulama/araştırma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında tespit edilen kazanımlar için örnek olarak verilmiştir. Bu durumda beden eğitimi ve oyun dersinin öğrenmeyi öğrenme yetkinliklerinin geliştirilmesinde öğrencilerin bireysel aktifliğini esas alan bir içeriğe sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 2 incelendiğinde ortaoköl 5–8. sınıflarda işlenmekte olan beden eğitimi ve spor dersi için öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında analiz birimleri bakımından kazanım sayıları için hemen hemen dengeli bir dağılım olduğu görülmektedir. Toplam kazanım oranlarına bakıldığında sırasıyla *ölgün/eleştirel düşünme, gözlem yapma, karar verme, farkındalık, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, problem çözme, plan yapma, iletişim, öz denetim, yenilikçilik/yaratıcılık* becerilerine kazanımlarda yer verildiği, 5. sınıflarda bu ders kapsamında *yenilikçilik/yaratıcılık* becerisiyle ilişkili bir kazanımın bulunmadığı görülmektedir. Ortaoköl 5. sınıftaki “BE.5.2.2.4. Fiziksel etkinliklerde ne zaman ve nasıl beslenmesi gerektiğini açıklar.” kazanımı araştırma kapsamındaki *ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, öz yönetim, plan yapma* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 6. sınıftaki “BE.6.2.2.2. Fiziksel etkinlik düzeyini etkileyen nedenleri açıklar.” kazanımı araştırma kapsamındaki *ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, öz yönetim, farkındalık* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 7. sınıftaki “BE.7.2.2.1. Fiziksel etkinliğe katılımda kendini motive edecek teknikleri tanıtır.” kazanımı araştırma kapsamındaki *ölgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/*

Tablo 2.
Beden Eğitimi ve Spor Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																								
Sınıf Düzeyi	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
5. sınıf	3	9,7	7	22,6	1	3,2	3	9,7	-	-	5	16,1	3	9,7	2	6,5	3	9,7	1	3,2	7	22,6	-	-
6. Sınıf	13	41,9	4	12,9	10	32,3	12	38,7	12	38,7	13	41,9	11	35,5	9	29,1	7	22,6	10	32,3	12	38,7	4	12,9
7. Sınıf	15	50	8	26,7	10	33,3	12	40	10	33,3	14	46,7	10	33,3	9	30	4	13,3	10	33,3	11	36,7	5	16,7
8. Sınıf	13	43,3	9	30	11	36,7	14	46,7	12	40	11	36,7	9	30	12	40	7	23,3	8	26,7	11	36,7	3	10

ilgi duyma, öz denetim, farkındalık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 8. sınıftaki "BE.8.1.2.5. Spor ortamlarında sorumluluk alır" kazanımı araştırma kapsamındaki özgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, merak/ilgi duyma, öz yönetim, öz denetim, farkındalık, plan yapma analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında tespit edilen kazanımlardan bazılarıdır. Bu analiz neticesinde ortaokul beden eğitimi ve spor dersindeki kazanımların öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin gelişimi için çeşitli becerilerin edinilmesini sağlayan bir içerikte olduğu söylenebilir.

Ortaokul 5 ve 6. sınıflarda zorunlu olarak okutulan bilişim teknolojileri ve yazılım dersine yönelik Tablo 3 incelendiğinde "öğrenmeyi öğrenme yetkinliği" için bu ders kapsamında sırasıyla karar verme, özgün/eleştirel düşünme, sorgulama/araştırma, merak/ilgi duyma, problem çözme, farkındalık, plan yapma, öz yönetim, gözlem yapma, yenilikçilik/yaratıcılık, iletişim, öz denetim becerilerine odaklanıldığı görülmektedir. Ortaokul 5. sınıftaki "BT.5.1.2.6. Aynı türde farklı marka, model ve teknolojilerin bileşenlerini karşılaştırarak sunar. Bir bilgisayarı oluşturabilmek için gerekli adımlara ilişkin piyasa araştırması yapılması sağlanır." kazanımı ve açıklaması iletişim, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, plan yapma, karar verme analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 6. sınıftaki "BT.6.4.1.6. Farklı tabloları programlarını keşfeder." kazanımı merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, farkındalık, öz yönetim, karar verme analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında tespit edilen kazanımlara birer örnektir. Öğrencilerin araştırma ve keşif yapmalarına odaklanan bu kazanımlar öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için önem arz etmekte olup bu dersin sadece teorik bilgilerden oluşmayıp öğrencinin kendi keşiflerine imkân veren içerikte olduğunun bir göstergesi olarak ele alınabilir.

İlkokul 3 ve 4. sınıf ile ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulmakta olan fen bilimleri dersi öğretim programındaki kazanımların sayısını öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında gösteren Tablo 4 incelendiğinde araştırma kapsamında oluşturulan analiz birimleri bakımından programda niceliksiz olarak dengeli bir dağılım olduğu görülmektedir. Toplam kazanım oranlarına bakıldığında sırasıyla sorgulama/araştırma, özgün/eleştirel düşünme, karar

verme, merak/ilgi duyma, farkındalık, gözlem yapma, problem çözme, yenilikçilik/yaratıcılık, iletişim, plan yapma, öz yönetim, öz denetim becerilerinin kazanımlarla ilişkili olduğu görülmektedir. İlkokul 3. sınıftaki "F.3.6.2.6. Doğal çevreyi korumak için araştırma yaparak çözümler önerir." kazanımı araştırma kapsamındaki özgün/eleştirel düşünme, sorgulama/araştırma, karar verme, problem çözme, merak/ilgi duyma, farkındalık, farkındalık gözlem yapma analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 4. sınıftaki "F.4.2.1.3. Sağlıklı bir yaşam için besinlerin tazeliğinin ve doğallığının önemini, araştırma verilerine dayalı olarak tartışır." kazanımı sorgulama/araştırma, özgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, farkındalık, analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 5. sınıftaki "F.5.3.2.3. Günlük yaşamda sürünmeyi artırma veya azaltmaya yönelik yeni fikirler üretir." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 6. sınıftaki "F.6.4.2.2. Tasarladığı deneyler sonucunda çeşitli maddelerin yoğunluklarını hesaplar." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, öz denetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 7. sınıftaki "F.7.4.5.2. Evsel katı ve sıvı atıkların geri dönüşümüne ilişkin proje tasarlar." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, öz denetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 8. sınıftaki "F.8.4.6.2. Kimya endüstrisinde meslek dallarını araştırır ve gelecekteki yeni meslek alanları hakkında öneriler sunar." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, iletişim, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında tespit edilen kazanımlardan sınıflar bazında birer örnektir. Araştırmada yapılan inceleme neticesinde fen bilimleri dersinde öz yönetim ve öz denetimle doğrudan ilişkili olabilecek kazanım sayısı diğerlerine oranla az olmakla birlikte "öğrenmeyi öğrenme yetkinliği" ile ilişkili kazanım oranlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																								
Sınıf Düzeyi	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
5. sınıf	21	28	6	8	20	26,7	24	32	18	24	10	13,3	20	26,7	12	16	3	4	16	21,3	16	21,3	8	10,7
6. Sınıf	18	23,4	7	9,1	12	15,6	20	25,9	16	20,8	8	10,4	18	23,4	7	9,1	2	4,3	9	11,7	16	20,8	6	7,8

Tablo 4.

Fen Bilimleri Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
3. Sınıf	12	33,3	9	25	13	36,1	12	33,3	9	25	13	36,1	14	38,9	6	16,7	4	11,1	6	16,7	13	36,1	6	16,7
4. Sınıf	15	32,6	7	15,2	11	23,9	14	30,4	15	32,6	12	26,1	16	34,8	5	10,8	3	6,5	8	17,4	13	28,3	6	13,1
5. sınıf	7	19,4	4	11,1	5	13,9	6	16,7	7	19,4	5	13,9	7	19,4	1	2,8	-	-	3	8,3	6	16,7	5	13,9
6. Sınıf	12	20,3	6	10,2	11	18,6	12	20,3	11	18,6	8	13,6	12	20,4	5	8,5	-	-	7	11,9	7	11,9	6	10,2
7. sınıf	13	19,4	9	13,4	13	19,4	13	19,4	12	17,9	10	14,9	13	19,4	6	8,9	4	5,9	12	17,9	10	14,9	10	14,9
8. Sınıf	18	29,5	9	14,8	15	24,6	17	22,9	15	24,6	14	22,9	18	29,5	6	9,8	5	8,2	10	16,4	17	27,9	14	22,9

Tablo 5.

Görsel Sanatlar Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Sınıf	4	26,7	1	6,7	-	-	3	20	4	26,7	5	33,3	-	-	1	6,7	1	6,7	1	6,7	4	26,7	2	13,3
2. Sınıf	3	17,6	-	-	2	11,8	2	11,8	5	29,4	4	23,5	3	17,6	1	5,9	-	-	2	11,8	5	29,4	3	17,6
3. Sınıf	1	5,9	-	-	-	-	1	5,9	2	11,8	2	11,8	2	11,8	-	-	-	-	1	5,9	2	11,8	1	5,9
4. Sınıf	3	18,8	-	-	-	-	1	6,3	1	6,3	2	12,5	1	6,3	-	-	1	6,3	2	12,5	3	18,8	2	12,5
5. Sınıf	5	26,3	1	5,3	-	-	3	15,8	3	15,8	2	10,5	4	21,1	-	-	2	10,5	2	10,5	3	15,8	1	5,3
6. Sınıf	6	28,6	6	28,6	2	9,5	6	28,6	7	33,3	4	19,1	7	33,3	1	4,8	2	9,5	2	9,5	7	33,3	2	9,5
7. Sınıf	7	35	3	15	3	15	7	35	5	25	3	15	5	25	2	10	-	-	2	10	6	30	1	5
8. Sınıf	10	50	6	30	6	30	10	50	10	50	6	30	8	40	2	10	2	10	3	15	10	50	3	15

İlkokul 1-4. sınıflar ile ortaokul 5-8. sınıflarda okutulmakta olan görsel sanatlar dersi öğretimi programındaki kazanımların sayısını, öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında gösteren Tablo 5 incelendiğinde toplam kazanım oranları bakımından sırasıyla farkındalık, özgün/eleştirel düşünme, merak/ilgi duyma, karar verme, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, iletişim, yenilikçilik/yaratıcılık, plan yapma, problem çözme, öz denetim, öz yönetim becerilerine yer verildiği görülmektedir. İlkokul 1. sınıftaki "G.1.1.8. Çevresindeki objeleri ve figürleri gözlemleyerek çizimlerini yapar." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 2. sınıftaki "G.2.1.8. Günlük yaşamından yola çıkarak görsel sanat çalışmasını oluşturur." kazanımı merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 3. sınıftaki "G.3.1.3. Görsel sanat çalışmasını yaparken güncel kaynaklara dayalı fikirler geliştirir." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 4. sınıftaki "G.4.1.2. Deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; ortaokul 5. sınıftaki "G.5.3.4. Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 6. sınıftaki "G.6.3.1. Sanat eserini tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken

ve yargımlarken eleştirel düşünme becerilerini kullanır." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 7. sınıfta yer alan "G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 8. sınıftaki "G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder." kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında tespit edilen kazanımlar için sınıflar bazında birer örnek olarak verilmiştir. Dersin özelliği gereği yenilikçilik/yaratıcılık becerisi üzerinden üretim odaklı bir içerikle öğrenmeyi öğrenme yetkinliğini öğrencilere kazandırmayı hedeflediği anlaşılmaktadır.

İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflarda okutulmakta olan hayat bilgisi dersi öğretim programındaki kazanımların öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında araştırmadaki analiz birimleri bakımından dengeli bir içeriğe sahip olduğu Tablo 6'da görülmekle birlikte toplam kazanım oranları bakımından sırasıyla merak/ilgi duyma, farkındalık, sorgulama/araştırma, problem çözme, iletişim, öz yönetim, gözlem yapma, özgün/eleştirel düşünme, karar verme, plan yapma, öz denetim, yenilikçilik/yaratıcılık becerilerine yer verildiği anlaşılmaktadır. İlkokul 2. sınıfta yenilikçilik/yaratıcılık becerisiyle doğrudan ilişkili olabilecek bir kazanımın bulunmadığı belirlenmiştir. İlkokul 1. sınıftaki "HB.1.5.1. Yaşadığı yeri bilir. Aile büyüklerinden, yaşadıkları yerin (mahalle/köy/ilçe/il) isimleri, yetiştirilen ürünler vb. belirgin özellikleri hakkında bilgi edinmeleri istenir." kazanım ve

Tablo 6.
Hayat Bilgisi Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Sınıf	9	16,9	7	13,2	4	7,6	9	16,9	12	22,6	11	20,8	10	18,9	15	28,3	5	9,4	3	5,6	13	24,5	1	1,9
2. Sınıf	4	8	6	12	2	4	4	8	9	18	5	10	8	16	5	10	4	8	6	12	5	10	-	-
3. Sınıf	8	17,8	11	24,4	2	4,44	6	13,3	13	28,9	6	13,3	13	28,9	5	11,1	2	4,4	9	20	15	33,3	4	8,9

açıklaması *iletişim, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma, farkındalık* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 2. sınıftaki “*HB.2.5.6. Yakın çevresindeki kültürel miras öğelerini araştırır.*” kazanımı *merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, iletişim, plan yapma* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 3. sınıftaki “*HB.3.1.10. İlgilendiği meslekleri ve özelliklerini araştırır.*” kazanımı *özgün/eleştirel düşünme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, plan yapma, farkındalık* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında öğrencilerin kendi günlük yaşamları üzerinden öğrenmeyi öğrenme yetkinliğini kazanmalarını amaçlayan kazanım örnekleri olarak tespit edilmiştir. Yapılan analiz ve Tablo 6 birlikte değerlendirildiğinde hayat bilgisi dersinin öğrencilerin merak ederek araştırma yapmalarına odaklandığı söylenebilir.

İlkokulda sadece 4. sınıfta okutulmakta olan insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersi öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında araştırmadaki analiz birimleri doğrultusunda incelendiğinde sırasıyla *sorgulama/araştırma, merak/ilgi duyma, problem çözme, özgün/eleştirel düşünme, iletişim, plan yapma, karar verme, öz yönetim, sorgulama/araştırma, farkındalık* becerilerinin kazanımlarla ilişkili olduğu, *plan yapma* becerisiyle ilişkili olabilecek kazanımın bulunmadığı Tablo 7’den anlaşılmaktadır. Öğretim programında yer alan “*Y.4.4.3. Anlaşmazlıkları çözmek için uzlaş*

yolları arar.” kazanımı *özgün/eleştirel düşünme, iletişim, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, öz denetim, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında tespit edilen ve öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin kazanılmasını sağlayacağı düşünülen bir örnek olarak verilmiştir. Buna bağlı olarak bu dersin, öğrencilerin haklar konusunda araştırma/sorgulama yoluyla öğrenmelerini desteklediği söylenebilir.

Matematik dersi öğretim programında yer alan kazanımlar incelendiğinde Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırma analiz birimlerine göre sırasıyla *problem çözme, karar verme, özgün/eleştirel düşünme, sorgulama/araştırma, plan yapma, yenilikçilik/yaratıcılık, gözlem yapma, farkındalık, merak/ilgi duyma, iletişim, öz yönetim* becerilerine ilişkin kazanımların öğretim programında yer aldığı öz denetimle ilişkili kazanımın ise bulunmadığı tespit edilmiştir. İlkokul 1. sınıftaki “*M.1.3.1.3. Bir nesnenin uzunluğunu standart olmayan ölçme birimleri türünden tahmin eder ve ölçme yaparak tahminlerinin doğruluğunu kontrol eder.*” kazanımı *özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, plan yapma* analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 2. sınıftaki “*M.2.4.1.1. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak veri toplar, sınıflandırır, ağaç şeması, çetele veya sıklık tablosu şeklinde düzenler; nesne ve*

Tablo 7.
İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
4. Sınıf	6	20,7	2	6,9	6	20,7	7	24,1	5	17,2	8	27,6	10	34,5	3	10,4	5	17,2	-	-	6	20,7	2	6,9

Tablo 8.
Matematik Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Sınıf	4	11,1	-	-	5	13,9	4	11,1	2	5,6	5	13,9	2	5,6	1	2,8	-	-	1	2,8	-	-	-	-
2. Sınıf	10	20	-	-	10	20	10	20	3	6	4	8	7	14	-	-	-	-	6	12	4	8	3	6
3. Sınıf	9	12,5	-	-	11	15,3	12	16,7	-	-	-	-	7	9,7	-	-	-	-	2	2,8	3	4,2	1	1,4
4. Sınıf	15	21,1	1	1,4	14	19,7	15	21,1	3	4,2	4	5,6	15	21,1	-	-	-	-	13	18,3	4	5,6	6	8,5
5. Sınıf	9	16,1	-	-	9	16,1	9	16,1	1	1,8	4	7,1	6	10,7	-	-	-	-	5	8,9	7	12,5	8	14,3
6. Sınıf	8	13,6	-	-	8	13,6	8	13,6	1	1,7	1	1,7	8	13,6	-	-	-	-	3	5,1	2	3,4	8	13,6
7. Sınıf	10	20,8	-	-	10	20,8	10	20,8	3	6,3	3	6,3	10	20,8	-	-	-	-	10	20,8	3	6,3	10	20,8
8. Sınıf	5	9,6	1	1,9	5	9,6	5	9,6	2	3,8	3	5,8	5	9,6	-	-	-	-	5	9,6	4	7,7	5	9,6

şekil grafiği oluşturur.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 3. sınıftaki “M.3.4.1.3. En çok üç veri grubuna ait basit tabloları okur, yorumlar ve tablodan elde ettiği veriyi düzenler.” kazanımı problem çözme, karar verme, sorgulama/araştırma, plan yapma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 4. sınıftaki “M.4.2.1.5. İzometrik ya da kareli kâğıda eş küplerle çizilmiş olarak verilen modellere uygun basit yapılar oluşturur.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, plan yapma, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; ortaokulda ise 5. sınıftaki “M.5.3.1.1. Veri toplamayı gerektiren araştırma soruları oluşturur.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 6. sınıftaki “M.6.4.1.1. İki veri grubunu karşılaştırmayı gerektiren araştırma soruları oluşturur ve uygun verileri elde eder.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, sorgulama/araştırma, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 7. sınıftaki “M.7.1.4.3. Gerçek hayat durumlarını inceleyerek iki çokluğun orantılı olup olmadığına karar verir.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 8. sınıftaki “M.8.5.1.1. Bir olaya ait olası durumları belirler.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında örnek olarak tespit edilen kazanımlardandır. Problem çözme ve karar verme becerilerine odaklanan bir içerik olduğu yapılan analizden anlaşılmaktadır.

İlkokul ve ortaokullarda bütün sınıf seviyelerinde zorunlu dersler arasında yer alan müzik dersinin öğretim programındaki kazanımların araştırma kapsamında oluşturulan analiz birimleri bağlamında yapılan incelemesi neticesinde sırasıyla merak/ilgi duyma, farkındalık, özgün/eleştirel düşünme, yenilikçilik/yaratıcılık, iletişim, öz yönetim, karar verme, sorgulama/araştırma, gözlem yapma, plan yapma, problem çözme, öz denetim becerileriyle ilişkilendirilen kazanımların olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca müzik dersi kapsamında ilkökul 2 ve 3. sınıflarda plan yapma, ortaokul 6, 7 ve 8. sınıflarda ise öz denetim becerileriyle doğrudan ilişkili kazanımın yer almadığı görülmektedir (Tablo 9). İlkokul 1. sınıftaki “Mü.1.C.5. Dinlediği öyküdeki olayları farklı ses kaynakları kullanarak canlandırır.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, öz yönetim, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık

analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 2. sınıftaki “Mü.2.D.2. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 3. sınıftaki “Mü.3.D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik kültürünü geliştirir.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, öz denetim, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 4. sınıftaki “Mü.4.D.2. Sınıfça ortak müzik arşivi oluşturur.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; ortaokul 5. sınıftaki “Mü.5.D.3. Farklı türdeki müzikleri dinleyerek beğeni ve müzik kültürünü geliştirir.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, öz denetim, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 6. sınıftaki “Mü.6.A.7. Müzik çalışmalarını sergiler.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, iletişim, merak/ilgi duyma, öz yönetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 7. sınıftaki “Mü.7.D.5. Türkülerin yaşanmış öykülerini araştırır.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, iletişim, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 8. sınıftaki “Mü.8.A.10. Mahallî sanatçıları araştırır.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, iletişim, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında öğrenmeyi öğrenme yetkinliğini içeren kazanımlardan sınıflar bazındaki birer örnektir. Öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin gelişimi için öğrencilerin kendi müzik kültürlerini geliştirmeleri ve araştırma yapıp çalışmalarını sergilemeleri gibi içeriğin ağırlıklı olduğu yapılan analiz sonucu görülmektedir.

Sosyal bilgiler dersine yönelik Tablo 10 incelendiğinde araştırma kapsamındaki analiz birimleri bağlamında öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için sırasıyla sorgulama/araştırma, karar verme, özgün/eleştirel düşünme, merak/ilgi duyma, farkındalık, gözlem yapma, problem çözme, plan yapma, iletişim, öz yönetim, yenilikçilik/yaratıcılık, öz denetim becerilerinin yer aldığı görülmektedir. İlkokul 4. sınıftaki “SB.4.2.1. Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelere yararlanarak aile tarihi çalışması yapar.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; ortaokul 5. sınıftaki “SB.5.7.1. Yaşadığı yer ve çevresinin ülkemiz ile diğer ülkeler arasındaki ekonomik

Tablo 9. Müzik Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Sınıf	2	8,3	4	16,7	1	4,2	4	16,7	7	29,2	6	25	4	16,7	5	20,8	1	4,2	1	4,2	4	16,7	4	16,7
2. Sınıf	3	16,7	5	27,8	-	-	2	11,1	6	33,3	2	11,1	4	22,2	4	22,2	1	5,6	-	-	4	22,2	5	27,8
3. Sınıf	7	31,8	5	22,7	-	-	4	18,2	9	40,9	6	27,3	5	22,7	3	13,6	3	13,6	-	-	9	40,9	6	27,3
4. Sınıf	7	33,3	5	23,8	1	4,8	6	28,6	8	38,1	2	9,5	5	23,8	4	19,1	1	4,8	4	19,1	8	38,1	6	28,6
5. Sınıf	6	26,1	5	21,7	3	13,1	7	30,4	7	30,4	4	17,4	5	21,7	6	26,1	2	8,7	6	26,1	6	26,1	6	26,1
6. Sınıf	7	29,2	4	16,7	1	4,2	5	20,8	7	29,2	1	4,2	5	20,8	4	16,7	-	-	4	16,7	4	16,7	5	20,8
7. Sınıf	7	31,8	6	27,3	1	4,5	6	27,3	7	31,8	4	18,2	4	18,2	7	31,8	-	-	3	13,6	7	31,8	7	31,8
8. Sınıf	7	28	7	28	2	8	6	24	7	28	3	12	6	24	7	28	-	-	6	24	5	20	6	24

Tablo 10.

Sosyal Bilgiler Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
4. Sınıf	15	45,5	8	24,2	10	30,3	15	45,5	13	39,4	11	33,3	15	45,5	8	24,2	5	15,2	9	27,3	10	30,3	7	21,2
5. Sınıf	16	48,5	8	24,2	8	24,2	15	45,5	16	48,5	12	36,4	16	48,5	1	3,1	3	9,1	7	21,2	15	45,5	4	12,1
6. Sınıf	10	29,4	6	17,6	6	17,6	11	32,4	11	32,4	10	29,4	11	32,4	5	14,7	2	5,9	8	23,5	11	32,4	4	11,8
7. Sınıf	10	32,3	2	6,5	7	22,6	10	32,3	9	29,1	7	22,6	10	32,3	4	12,9	3	9,7	5	16,1	10	32,3	3	9,7

ilişkilerdeki rolünü araştırır.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, plan yapma analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 6. sınıftaki “SB.6.4.3. Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 7. sınıftaki “SB.7.5.5. Dünyadaki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni meslekleri dikkate alarak mesleki tercihlerine yönelik planlama yapar.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, öz denetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/ik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında tespit edilen örneklerden bazılarıdır. Örnek kazanımlardan da görüleceği üzere öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için önemli yeri olan araştırma yapmaya ağırlık verilen bir ders içeriği olduğu görülmektedir.

Ortaokul 8. sınıfta okutulmakta olan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi için hazırlanan Tablo 11, öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında analiz birimleri bakımından sırasıyla sorgulama/araştırma, özgün/eleştirel düşünme, farkındalık, karar verme, merak/ilgi duyma, plan yapma, gözlem yapma, problem çözme, yenilikçilik/yaratıcılık becerilerine yer verildiğini; iletişim, öz yönetim ve öz denetim becerileriyle ilişkili kazanımların bulunmadığını göstermektedir. İTA.8.7.4. İkinci Dünya Savaşı'ndaki gelişmelerin ve bu savaşın sonuçlarının Türkiye'ye etkilerini analiz eder.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, karar verme, sorgulama/araştırma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkili olması bakımından

araştırma kapsamında tespit edilen kazanımlara bir örnek olarak gösterilmiştir.

Ortaokul 7 ve 8. sınıflarda okutulmakta olan teknoloji ve tasarım dersi için hazırlanan Tablo 12, öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında analiz birimleri bakımından öğretim programında sırasıyla özgün/eleştirel düşünme, karar verme, farkındalık, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, gözlem yapma, plan yapma, problem çözme, yenilikçilik/yaratıcılık, öz yönetim, öz denetim, iletişim becerilerine ilişkin kazanımların programda yer aldığını göstermektedir. Ayrıca ortaokul 8. sınıfta öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında iletişimle ilgili olarak doğrudan ilişkili bir kazanımın yer almadığı anlaşılmaktadır. Ortaokul 7. sınıfta yer alan “TT. 7. B. 1. 13. Tasarımı değerlendirdikten sonra elde ettiği verilerden hareketle tasarımını yeniden yapılandırır.” kazanımı özgün/eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkili olması bakımından araştırma kapsamında tespit edilen kazanımlara birer örnek olarak gösterilmiştir. Örneklerden görüleceği üzere değerlendirme ve buna bağlı olarak tasarım yapma yoluyla öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için gerekli olan öz yönetim ve öz denetim becerilerine bu ders kapsamında odaklanıldığı söylenebilir.

Tablo 11.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
8. Sınıf	18	46,2	-	-	2	5,1	16	41,1	8	20,5	3	7,7	19	48,7	-	-	-	-	5	12,8	18	46,2	1	2,6

Tablo 12.

Teknoloji ve Tasarım Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																							
	özgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
7. Sınıf	23	45,1	6	11,8	16	31,4	23	45,1	21	41,2	18	35,3	21	41,2	9	17,6	4	7,8	17	33,3	23	45,1	16	31,4
8. Sınıf	17	40,5	-	-	12	28,6	17	40,5	16	38,1	14	33,3	15	35,7	5	11,9	4	9,5	12	28,6	16	38,1	11	26,2

Tablo 13.

Trafik Güvenliği Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																								
Sınıf Düzeyi	ölgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
4. Sınıf	4	19,1	2	9,5	-	-	4	19,1	6	28,6	4	19,1	6	28,6	-	-	-	-	3	14,3	6	28,6	-	-

İlkokul 4. sınıfta okutulmakta olan Trafik Güvenliği dersi için hazırlanan Tablo 13, öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında analiz birimleri bakımından sırasıyla merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, farkındalık, ölgün/eleştirel düşünme, gözlem yapma, plan yapma, iletişim becerilerinin yer aldığını; problem çözme, öz yönetim, öz denetim, yenilikçilik/yaratıcılık ile doğrudan ilişkili kazanımların ise programda bulunmadığını göstermektedir. Bu dersin öğretim programında yer alan "TG.4.2.3. İlk yardım uygulamalarında doğru müdahalenin önemini tartışır." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, merak/ilgi duyma, gözlem yapma, sorgulama/araştırma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkili olması bakımından araştırma kapsamındaki bir örnek olarak tespit edilmiştir. Bu analizden yola çıkılarak öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için öğrencilerin aktif olması gerektiğinden, müdahalenin önemini tartışmak gibi kazanımlarla ders kapsamında kalıcı öğrenmenin desteklendiği söylenebilir.

İlkokul ve ortaokullarda okutulmakta olan Türkçe dersi öğretim programı için araştırma kapsamındaki analiz birimleri bağlamında yapılan inceleme sonuçları Tablo 14'te gösterilmiştir. Buna göre öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında sırasıyla ölgün/eleştirel düşünme, karar verme, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık, iletişim, gözlem yapma, öz yönetim, sorgulama/araştırma, plan yapma, merak/ilgi duyma, problem çözme, öz denetim becerilerinin yer aldığı bir içerik görülmektedir. Ayrıca ilkokulda ve ortaokul 6. sınıfta Türkçe dersi kapsamında problem çözme becerisiyle, ilkokul 1. sınıf ile ortaokul 6. sınıfta merak/ilgi duyma becerisiyle, ilkokul ve ortaokul 5, 6 ve 7. sınıflarda öz denetim becerisiyle doğrudan ilgili olan kazanımların bulunmadığı görülmektedir. İlkokul 1. sınıftaki "T.1.3.14. Görsellerden hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, karar verme, gözlem yapma, farkındalık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 2. sınıftaki "T.2.4.11. Yazdıklarını paylaşır." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, merak/ilgi duyma, öz yönetim, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi

bağlamında; 3. sınıftaki "T.3.4.16. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, sorgulama/araştırma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 4. sınıftaki "T.4.4.21. Yazma stratejilerini uygular." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, öz yönetim, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; ortaokul 5. sınıftaki "T.5.4.3. Hikâye edici metin yazar." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, karar verme, merak/ilgi duyma, öz yönetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 6. sınıftaki "T.6.4.14. Kısa metinler yazar." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, merak/ilgi duyma, öz yönetim, plan yapma, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 7. sınıftaki "T.7.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, karar verme, öz yönetim, plan yapma, farkındalık, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında; 8. sınıftaki "T.8.4.14. Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar." kazanımı ölgün/eleştirel düşünme, iletişim, problem çözme, karar verme, merak/ilgi duyma, sorgulama/araştırma, öz yönetim, plan yapma, yenilikçilik/yaratıcılık analiz birimleriyle ilişkisi bağlamında öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme yetkinliklerinin gelişmesine doğrudan veya dolaylı etki eden kazanımlar olarak tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bilim ve teknolojiye bağlı gelişmelere bağlı olarak insanların ve dolayısıyla toplumların da yaşama yönelik beklenti ve ihtiyaçları değişmektedir. Ancak zaman içerisinde varlığını ve önemini değiştirmeden her zaman koruyan yetkinliklerden biri öğrenmeyi öğrenme yetkinliğidir. Çünkü öğrenmeyi öğrenme, geleceğin toplumunda ihtiyaç duyulan beceri, tutum ve yetkinliklerin bütün çocuklar tarafından kazanılmasını sağlayacak eğitimsel uygulamalara imkân vermektedir (Hautamäki ve ark., 2022). Son

Tablo 14.

Türkçe Dersi'nde Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle İlişkili Kazanım Sayıları ve Yüzdeleri

Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği Çalışma Analiz Birimleri																								
Sınıf Düzeyi	ölgün/eleştirel düşünme		iletişim		problem çözme		karar verme		merak/ilgi duyma		gözlem yapma		sorgulama/araştırma		öz yönetim		öz denetim		plan yapma		farkındalık		yenilikçilik/yaratıcılık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Sınıf	5	10,6	3	6,4	-	-	5	10,6	-	-	3	6,4	-	-	1	2,1	-	-	-	-	4	8,5	1	2,1
2. Sınıf	7	15,2	3	6,5	-	-	7	15,2	1	2,2	3	6,5	-	-	2	4,4	-	-	2	4,4	6	13,1	3	6,5
3. Sınıf	9	14,1	1	1,6	-	-	9	14,1	3	4,7	2	3,1	1	1,6	3	4,7	-	-	2	3,1	8	12,5	3	4,7
4. Sınıf	8	10,3	3	3,8	-	-	8	10,3	2	2,6	3	3,8	1	1,3	1	1,3	-	-	2	2,6	7	8,9	4	5,1
5. Sınıf	9	13,1	3	4,4	1	1,5	9	13,1	2	2,9	3	4,4	4	5,8	2	2,9	-	-	2	2,9	9	13,1	5	7,3
6. Sınıf	8	11,8	3	4,4	-	-	8	11,8	-	-	2	2,9	3	4,4	3	4,4	-	-	2	2,9	5	7,4	4	5,9
7. Sınıf	10	13,2	3	3,9	1	1,3	10	13,2	1	1,3	1	1,3	5	6,6	3	3,9	-	-	1	1,3	10	13,2	4	5,3
8. Sınıf	8	10,5	4	5,3	2	2,6	8	10,5	1	1,3	3	3,9	3	3,9	4	5,3	1	1,3	4	5,3	5	6,6	5	6,6

zamanlarda yaşanan salgın, küresel iklim krizi gibi olaylarla önemli daha çok anlaşılan öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin öğretim programlarındaki kazanımlarla ilişkisini belirlemek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri ve yetkinliklerin belirlenmesinde büyük bir öneme sahip olan ilkök ve ortaokul dönemindeki zorunlu derslerin öğretim programlarında, çalışma kapsamında oluşturulan analiz birimleri bağlamında inceleme yapılmıştır.

Araştırma kapsamında yapılan tarama için araştırmacılar tarafından oluşturulan analiz birimleri doğrultusunda dersler ve sınıflar bazındaki değerlendirmeler neticesinde kazanımların en çok ilişkili olduğu becerilerin sırasıyla şu şekilde olduğu sonucuna ulaşılmıştır: Beden eğitimi ve oyun dersi için *farkındalık, özgün/eleştirel düşünme, öz yönetim*; beden eğitimi ve spor dersi için *özgün/eleştirel düşünme, gözlem yapma, karar verme*; bilişim teknolojileri ve yazılım dersi için *karar verme, özgün/eleştirel düşünme, araştırma/sorgulama*; fen bilimleri dersi için *araştırma/sorgulama, özgün/eleştirel düşünme, karar verme*, görsel sanatlar dersi için *farkındalık, özgün/eleştirel düşünme, merak/ilgi duyma*; hayat bilgisi dersi için *merak/ilgi duyma, farkındalık, araştırma/sorgulama*; insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersi için *araştırma/sorgulama, merak/ilgi duyma, problem çözme*; matematik dersi için *problem çözme, karar verme, özgün/eleştirel düşünme*; müzik dersi için *merak/ilgi duyma, farkındalık, özgün/eleştirel düşünme*; sosyal bilgiler dersi için *araştırma/sorgulama, karar verme, özgün/eleştirel düşünme*; T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi için *araştırma/sorgulama, özgün/eleştirel düşünme, farkındalık*; teknoloji ve tasarım dersi için *özgün/eleştirel düşünme, karar verme, farkındalık*; trafik güvenliği dersi için *merak/ilgi duyma, araştırma/sorgulama, farkındalık*; Türkçe dersi için *özgün/eleştirel düşünme, karar verme, farkındalık* becerilerinin ön planda olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında oluşturulan analiz birimleri doğrultusunda derslerde en çok "*özgün/eleştirel düşünme, araştırma/sorgulama ve karar verme*" becerilerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan dersler ve sınıflar bazında yapılan bu analiz detaylarına bakıldığında ise "*öz denetim, problem çözme ve iletişim*" becerilerinin öğretim programlarında en az yer alan analiz birimleri arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretim programlarında öğrenmeyi öğrenme yetkinliğine yönelik yapılan farklı çalışmalardan Türkçe dersine yönelik Barası ve Erdamar (2021) tarafından yapılan çalışmada öğrenmeyi öğrenme yetkinliğine programda çok az yer verildiği, Kayhan ve ark. (2019) tarafından yapılan çalışmada ise çokça yer verildiği belirtilmiştir. Buradan ilgili derse yönelik aynı konuda yapılan çalışmalarda farklı sonuçların olabileceği gerçeğiyle karşılaşılmaktadır. Bu gerçek ışığında araştırmacı tarafından yapılan bu çalışmada öğrenmeyi öğrenme yetkinliğine öğretim programlarında yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Barası ve Erdamar (2021) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin eleştirel düşünme becerisini kazanmada, problem çözme becerilerinde ve öğrenmeyi öğrenmede zorlandıkları; yaratıcılık becerilerini geliştiremedikleri ve iletişim eksikliği yaşadıkları öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Bu araştırma kapsamında ise her ders ve sınıf düzeyinde öğrenmeyi öğrenme yetkinliğine yer verilmiş olduğuna yönelik yapılan tespit söz konusu olmakla birlikte problem çözme ve iletişim becerilerine, diğer becerilere göre programlarda daha az yer verildiği anlaşılmaktadır. Bu durum öğrencilere öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için gerekli olan becerilerin kazandırılması amacıyla farklı alanlardaki öğretmenlerin birlikte çalışmalarına ihtiyaç olduğunu; çünkü

bahsi geçen becerilere öğretim programı kazanımlarında farklı oranlarda ve kapsamda yer verildiğini göstermektedir.

Fen bilimleri dersi için Yalkın ve Işık (2019) tarafından yapılan çalışmada öğrenmeyi öğrenme yetkinliğine programda yer verildiği anlaşılmakta olup bu çalışmayla benzer bir sonuca ulaşılmıştır. Sosyal bilgiler dersi için Pala (2020) tarafından yapılan çalışmada ise öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin dersin birçok öğrenme alanıyla ilişkili olduğu ancak buna rağmen sadece birer öğrenme alanındaki kazanımlarla ilişkilendirildiği ve bunun sebebinin de diğer öğrenme alanlarında farklı yetkinliklere ağırlık veren kazanımların bulunduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada ise örnek kazanımlardan da görüleceği üzere, farklı öğrenme alanlarında yer alan kazanımların öğrenmeyi öğrenme yetkinliği ile doğrudan ya da dolaylı bir şekilde ilişkilendirilebildiği tespit edilmiştir. Hayat bilgisi dersi ile ilgili olarak Yüksel ve Taneri (2020) tarafından öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için öğretim programlarının yansıtıldığı ders kitapları üzerinden yapılan araştırma, öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında dengeli bir dağılımın ve hatta kayda değer düzeyde bir artışın görüldüğünü belirtmektedir. Ders kitapları öğretim programlarına uygun şekilde yazılmak durumunda olduğu için araştırmacı tarafından yapılan bu çalışmanın, hayat bilgisi dersinin öğretim programına yönelik yapılan araştırma ile benzer sonuçlar içerdiği söylenebilir.

Sonuç olarak, ilkök ve ortaokullarda okutulmakta olan zorunlu derslerin tamamını kapsayacak ve öğrenmeyi öğrenme yetkinliği bağlamında karşılaştırılmasını içerecek bir çalışmaya alan yazında rastlanılmamıştır. Bu nedenle yapılan bu çalışma bir öğrencinin ilkök ve devamında ortaokuldan mezun olup liseye geçtiğinde kendi öğrenme sorumluluğunu ve becerisini edinmiş bir birey olarak yetişmesini sağlayacak kapsamın derslerde yer aldığını göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Öneriler

Türkiye'de ilkök ve ortaokullarda uygulanmakta olan zorunlu derslerin öğretim programlarında yer alan kazanımların öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle ilişkisine yönelik bu çalışmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Dersler bazında öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için belirlenmiş olan ve programlarda diğerlerine oranla daha fazla bulunduğu tespit edilen "*özgün/eleştirel düşünme, araştırma/sorgulama ve karar verme*" becerilerinin ders kitapları ve öğretim materyallerindeki durumu analiz edilebilir. Çünkü bunlar en az öğretim programı kadar öğrencilerin öğrenimlerini etkileyen içeriklerdir.
- Öğrenmeyi öğrenme yetkinliği için programlarda diğerlerine göre daha az oranda yer aldığı tespit edilen "*öz denetim, problem çözme ve iletişim*" becerilerinin öğrencilerin kişisel gelişimlerine olan etkisi düşünüldüğünde bu becerilere önem veren içeriklerin hazırlanması sağlanabilir.
- Araştırma kapsamındaki analiz birimlerinin her bir ders ve sınıf düzeyinde ayrı ayrı yapılan değerlendirilmesi neticesinde ortaya çıkan sonuçlar nedeniyle, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde olup öğretim programlarında yer aldığı belirtilen "kültürel farkındalık ve ifade" ya da "girişimcilik ve inisiyatif alma" gibi diğer yetkinliklerin öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle olan ilişkisinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Öğretim programlarına uygun şekilde hazırlanması gereken ders kitapları ya da öğretim materyalleri için yazarların dikkat etmesi gereken hususlardan biri olarak yüz yüze eğitim, uzaktan eğitim ya da hibrit eğitim gibi uygulamalarda öğrenci ve

öğretmenlerde disiplinler arası bir bakış açısı oluşturulması için bu araştırma sonuçlarından yararlanılabilir.

- Diğer taraftan öğrencinin bütüncül gelişimi ilkesinin gerekliliği olarak öğrenmeyi öğrenme yetkinliği disiplinler arası yaklaşımla ele alınmalıdır. Dolayısıyla bu araştırmanın bulgu ve sonuçlarından yararlanılarak etkili ve süreç odaklı sınıf düzeyi bazlı değerlendirmelerle öğrenciler tarafından bahsi geçen yetkinliğin geliştirilip geliştirilmediğine dair yeni çalışmalar yapılabilir.

Etik Komite Onayı: Çalışmanın verileri ilkök ve ortaokullarda okutulan zorunlu derslerin öğretim programlarından elde edildiğinden etik kurul onay belgesi gerektirmemektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: Since the data of the study is obtained from the curriculum of compulsory courses taught in primary and secondary schools, this research does not require an ethics committee approval document.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Declaration of Interests: The author declares that they have no competing interest.

Funding: The author declares that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Altay, N. (2021). Turkey comparison of Estonia with the social studies curriculum. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(1), 262–289. [CrossRef]
- Atlı, K. (2019). Biyoloji dersi öğretim programının 21. yüzyıl becerilerinden yaratıcılık becerisi açısından değerlendirilmesi. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 3(1), 85–104. [CrossRef]
- Aydın, S. (2015). Tasarım eğitiminde yapılandırıcı paradigma: Öğrenmeyi öğrenme. *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi Tasarım+Kuram*, 11(20), 1–18.
- Barası, M., & Erdamar, G. (2021). 2018 ortaokul Türkçe dersi öğretim programının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi: Öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 222–242. [CrossRef]
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., & Şahin, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368–397.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi Auad*, 6(3), 112–142.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2022). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Cahapay, M. B. (2020). Rethinking education in the new normal post-Covid-19 era: A curriculum studies perspective. *Aquademia*, 4(2), ep20018. ISSN 2542-4874. [CrossRef]
- Daniel, S. J. (2020). Education and the COVID19 pandemic. *Prospects*, 49(1–2), 91–96. [CrossRef]
- Erdamar, G., & Barası, M. (2021). 21. Yüzyıl becerileri açısından ortaokul Türkçe dersi öğretim programı. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 312–342. [CrossRef]
- Erduran Avcı, D., & Kamer, D. (2018). Views of teachers regarding the life skills provided in science curriculum. *Eurasian Journal of Educational Research*, 77, 1–18.
- Gelen, İ. (2017). P21-Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15–29.

- Hautamäki, A., Hautamäki, J., & Kupiainen, S. (2010). Assessment in schools-learning to learn. *International Encyclopedia of Education*, 3, 268–272.
- Kayhan, E., Altun, S., & Gürol, M. (2019). Sekizinci sınıf Türkçe öğretim programı (2018)'nin 21. yüzyıl becerileri açısından değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 20–35.
- McQuirter, R. L. (2020). Lessons on change: Shifting to online learning during Covid-19. *Brock Education Journal*, 29(2), 47–51. [CrossRef]
- Meleta, F. E., & Zhang, W. (2017). Comparative study on the senior secondary school mathematics curricula development in Ethiopia and Australia. *Journal of Education and Practice*, 8(5), 30–41.
- Meydan, A. (2010). Öğrenmeyi öğrenme stratejilerinin öğrencilerin dördüncü sınıf "yaşadığımız yer" ünitesini öğrenmelerine ve kalıcılığa etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23/2010, 149–157.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed). Sage.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018a). *Beden eğitimi ve oyun dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=443>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018b). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=324>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018c). *Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=374>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018ç). *Fen bilimleri dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=325>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018d). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=358>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018e). *Hayat bilgisi dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=326>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018f). *İnsan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=328>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018g). *Matematik dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=329>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018ğ). *Müzik dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018h). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018ı). *T.C. İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?pid=355>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018i). *Teknoloji ve tasarım dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?pid=380>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018j). *Trafik güvenliği dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=331>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018k). *Türkçe dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663>
- Pala, Ş. M. (2020). 5. Sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan kazanımların anahtar yetkinliklerle ilişkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 11(Ek), 298–308.
- TTKB (2020). *İlköğretim kurumları (İlkokul ve ortaokul) haftalık ders çizelgesi*. Retrieved from https://ttkb.t.me.gov.tr/meb_ıys_dosyalar/2021_08/25102204_ilkokul_ortaokul_hdc.pdf. Erişim Tarihi 8 Eylül 2021.
- TTKB (2021). *Öğretim programları*. Retrieved from <https://mufredat.t.me.gov.tr/Programlar.aspx>. Erişim Tarihi 8 Eylül 2021.

- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (2016). Retrieved from https://myk.gov.tr/images/articles/editor/130116/TYC_tebliğ_2.pdf. Erişim tarihi 06.06.2021.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2010). *21 st century skills. Discussion Paper*. Twente: University of Twente. Retrieved from <https://www.voced.edu.au/content/ngv:56611>. Erişim Tarihi: 8 Ekim 2021
- Yalkın, B., & Işık, A. D. (2019). Fen bilimleri dersi öğretim programındaki kazanımların yaşam boyu öğrenme yetkinlikleri açısından incelenmesi. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 4(2), 165–183. [CrossRef]
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yurtseven Avcı, Z., & Seçkin Kapucu, M. (2020). Öğretmen adaylarının bilimsel hikâye oluşturma sürecinin Türkiye yeterlilikler çerçevesi kapsamında incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(2), 887–909. [CrossRef]
- Yüksel, S., & Taneri, A. (2020). Hayat bilgisi ders kitaplarının anahtar yetkinlikler açısından incelenmesi. *Gazi Journal of Education Sciences*, 6(2), 185–209. [CrossRef]

Extended Abstract

Purpose

It is crucial that students should acquire “learning to learn” competence, which has grown in importance as a result of COVID-19 pandemic and is thought to have an important place among 21st-century skills, at the primary education level including the primary and middle school periods. One of the most effective ways to achieve this goal is to manage education policies by analyzing the curricula and offering suggestions that will shed light on running of an efficient and productive process. In this context, the question “Is the learning to learn competence included in the curricula in Türkiye?” constitutes the purpose of this research and it has been examined whether this competence is addressed in the curricula of compulsory courses in primary and middle schools. Addressing the subject with a holistic approach, which is not limited to just one course and covers the entire primary and middle school period, is important in terms of indicating the place given to this competence in the curricula. Therefore, in the light of the data obtained during the research, it is thought that teachers can be guided to develop methods and techniques suitable for the developmental stages of students with a future-oriented education approach.

Methods

In this study, document analysis method, one of the qualitative research methods, was used. This study was carried out using the document review method and a literature review was conducted on the curricula of the courses examined within the scope of the research. In the related research, the teaching programs of compulsory courses in primary and secondary schools in Türkiye except for religious culture and ethics and foreign language lessons, physical education and games, physical education and sports, information technologies and software, science, visual arts, life science, human rights, citizenship and democracy, mathematics, music, social studies, history of Turkish revolution and Kemalism, technology and design, traffic safety and Turkish were examined in terms of “learning to learn” competence.

Findings

The skills specified as analysis units created as part of the research are included in the curricula of all courses at various levels, besides the finding that awareness, unique/critical thinking and decision making skills are mostly included indicates that the learning to learn competence is handled directly or indirectly in the courses.

Conclusion, Discussion and Suggestions

It is expected that the results of this study on the relationship between learning to learn competence and the objectives in the curricula of compulsory school subjects applied in primary and middle schools in Türkiye will guide the class and branch teachers in supporting their students. As a result of the evaluations carried out separately for each course and grade level regarding the analysis units as part of the research, the ratio of objectives are in accordance with Turkish Qualifications Framework and created the need for studies to be conducted to determine its relationship with all other competences in the curricula like “cultural awareness and expression” or “entrepreneurship and taking initiative.” In addition, as one of the issues that the authors should pay attention to the teaching materials prepared in accordance with the curricula, it is expected that the results of this research will help students and teachers to form an interdisciplinary perspective in practices like face-to-face education, distance education or hybrid education after the COVID-19 pandemic. As a requirement of the principle of holistic development of students, learning to learn competence should be covered with an interdisciplinary approach. However, in the literature review conducted during the research, it is clear that while the studies for school subjects such as Turkish, social studies, science, or life studies were concentrated, the analysis for more than one course was not focused on. Therefore, based on the findings and results of this research, new studies can be performed focusing on effective and process-oriented classroom assessments and technology-enhanced assessments that evaluate competence as well as providing inservice training related to both new methods and techniques along with new assessment and evaluation approaches so that teachers can get sufficient information on the subject and apply it in the classroom. In order to improve students’ learning to learn competence, studies can be carried out to ensure that school subjects are taught in accordance with their characteristics, curiosity and interest. For this purpose, although studies have been carried out on learning to learn competence before the COVID-19 pandemic, research can be conducted on the development levels of this competence, which has become increasingly important and even the priority of the century, in school and out-of-school environments.